

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ : กรณีศึกษา นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) และเชิงคุณภาพ โดยมีระเบียบวิธีศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. การทดสอบแบบสอบถาม
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัด กรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 256 คน

การสุ่มตัวอย่างในกลุ่มนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนร้อยละ 70 ในแต่ละหน่วยงานได้ตัวอย่างทั้งสิ้น 179 คน ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหน่วยงานตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

หน่วยงาน	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
สำนักพัฒนาสังคม	35 คน	24 คน
สำนักการแพทย์	31 คน	22 คน
สำนักอนามัย	161 คน	113 คน
สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	10 คน	7 คน
สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว	3 คน	2 คน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หน่วยงาน	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
สำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร	16 คน	11 คน
รวม	256 คน	179 คน

ที่มา : กองทะเบียนประวัติข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร. 2552

การวิจัยเชิงคุณภาพ จะทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพจำนวน 6 คน โดยแบ่งดังนี้

นักสังคมสงเคราะห์สังกัดกรุงเทพมหานคร 4 คน

นักสังคมสงเคราะห์ผู้รับรางวัลดีเด่นในเขตกรุงเทพมหานคร 2 คน

เนื้อหาในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การเห็นแบบอย่างทางสังคมทัศนคติต่อการทำงาน ควบคุมตนเองของสังคม การควบคุมตนเอง แรงสนับสนุนทางสังคม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักสังคมสงเคราะห์สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และ ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ตัวแทนนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 6 ท่าน และแบบสังเกต ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เครื่องมือเชิงปริมาณ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close – ended Questionnaire) ในแบบสอบถามได้กำหนดคำตอบหลายคำตอบ เพื่อให้ผู้ตอบได้เลือกตอบข้อที่ต้องการมากที่สุด โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อายุ อายุการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนผู้ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู ความพอเพียงของรายได้

ส่วนที่ 2 แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน 6 ระดับ ตั้งแต่กระทำเพื่อหลบหลีกการลงโทษ จนถึงการทำตามอุดมคติ ประกอบด้วยสถานการณ์เพื่อการตัดสินใจ 5 สถานการณ์ พิสัยคะแนน 5-30

ส่วนที่ 3 แบบวัดการเห็นแบบอย่างทางสังคมของสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัด กรุงเทพมหานคร เป็นคำถามที่เป็นเครื่องชี้วัดระดับการเห็นแบบอย่างทางสังคมและการปฏิบัติตามแบบอย่าง จำนวน 17 ข้อ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ข้อคำถามทางบวก				ข้อคำถามทางลบ		
จริงที่สุด	ให้	6	คะแนน	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	5	คะแนน	ให้	2	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้	4	คะแนน	ให้	3	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้	3	คะแนน	ให้	4	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน	ให้	5	คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้	1	คะแนน	ให้	6	คะแนน

ส่วนเกณฑ์การนำเอาแบบอย่างທີ່เห็นในส่วนแรกไปปฏิบัติให้คะแนน ดังนี้

แบบอย่างทางบวก				แบบอย่างทางลบ		
ปฏิบัติเสมอ	ให้	4	คะแนน	ให้	1	คะแนน
ปฏิบัติบ่อย	ให้	3	คะแนน	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติน้อย	ให้	2	คะแนน	ให้	3	คะแนน
ไม่ปฏิบัติเลย	ให้	1	คะแนน	ให้	4	คะแนน

พิสัยคะแนน 24 – 308

ส่วนที่ 4 แบบวัดทัศนคติต่อการทำงานของสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่เป็นเครื่องชี้วัดถึงความรู้ความเข้าใจในงาน ความรู้สึกที่ดีต่องานและความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ จำนวน 11 ข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ข้อคำถามทางบวก				ข้อคำถามทางลบ		
มากที่สุด	ให้	5	คะแนน	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน	ให้	5	คะแนน

พิสัยคะแนน 11 – 55

ส่วนที่ 5 แบบวัดการมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองของสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย คำถาม 18 ข้อ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ข้อคำถามทางบวก				ข้อคำถามทางลบ		
จริงที่สุด	ให้	6	คะแนน	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	5	คะแนน	ให้	2	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้	4	คะแนน	ให้	3	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้	3	คะแนน	ให้	4	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน	ให้	5	คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้	1	คะแนน	ให้	6	คะแนน

พิสัยคะแนน 18 – 108

ส่วนที่ 6 เป็นแบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคมของสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่เป็นเครื่องชี้วัดแรงสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน จำนวน 13 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเหมือนกับส่วนที่ 5 พิสัยคะแนน 13 – 78

ส่วนที่ 7 เป็นความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับ อุปสรรคปัญหาของนักสังคมสงเคราะห์ และข้อเสนอแนะอื่นๆ.

เครื่องมือคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ ตัวแทนนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัด กรุงเทพมหานคร และนักสังคมสงเคราะห์ดีเด่น ประกอบด้วยคำถาม 12 ข้อ โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไป อายุ เพศ การศึกษา อายุการปฏิบัติงาน รายได้ ตำแหน่ง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จรรยาบรรณ ความซื่อสัตย์ การเห็นแบบอย่างทางสังคม ทักษะคิดต่อการทำงาน ควบคุมตนเองของสังคม การควบคุมตนเอง แรงสนับสนุนทางสังคม และข้อเสนอแนะอื่นๆ.

แบบสังเกต การสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือในการศึกษาร่วมด้วย โดยตั้งประเด็นที่สังเกต ดังนี้

1. ลักษณะด้านภูมิศาสตร์ ได้แก่ ตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยงาน และขนาดของหน่วยงาน
2. ลักษณะด้านประชากร ได้แก่ จำนวนผู้ร่วมปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน
3. ลักษณะด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจบริเวณที่ปฏิบัติงาน ที่ตั้งหน่วยงาน
4. ลักษณะด้านสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักสังคมสงเคราะห์กับเพื่อนร่วมงาน

3.3 การทดสอบแบบสอบถาม

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมเนื้อหาให้ตรงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. การหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิต ซึ่งมีเขตพื้นที่ใกล้เคียงกัน มีสภาพปัญหา สังคม คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 20 คน ด้วยตนเอง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาตรวจหาค่าความเชื่อมั่นจากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของคอมพิวเตอร์ ในการคำนวณโดยหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาร์ค (Cronbach) ถ้าหากว่าทำให้ค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาต่ำ ก็จะตัดข้อความนั้นออกไป ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่น มีดังนี้

ตารางที่ 3.2

การเปรียบเทียบค่าแอลฟาในการ Pre-test และทดสอบจริงของแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิต กรุงเทพมหานคร

แบบวัดเรื่อง	ค่า Alpha	
	ในการ Pre-test	ในการทดสอบจริง
การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	0.5382	0.8040
ทัศนคติต่อการทำงาน	0.6552	0.7041
การมุ่งอนาคต	0.7219	0.7896
การควบคุมตนเอง	0.4844	0.6845
การเห็นแบบอย่างทางสังคม	0.5533	0.7997
แรงสนับสนุนทางสังคม	0.8168	0.8790

สำหรับแบบสัมภาษณ์เจาะลึก ทำการทดสอบโดยการนำไปทดลองสัมภาษณ์ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิต ซึ่งมีเขตพื้นที่ใกล้เคียงกัน มีสภาพปัญหา สังคม คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างโดยสังเกตว่าคำถามมีความชัดเจนและมีความต่อเนื่องหรือไม่ จากนั้นนำมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิต กรุงเทพมหานครต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปศาสตรบัณฑิต กรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจอย่างชัดเจน เริ่มแจกแบบสอบถามในวันที่ 5 เดือนพฤศจิกายน 2552 จำนวน 200 ชุด ได้รับ

แบบสอบถามคืน 185 ชุด ในวันที่ 16 เดือนมกราคม 2553 โดยเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุด 179 ชุด มาทำการวิเคราะห์

เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-dept Interview) นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพจำนวน 6 คน โดยแบ่งดังนี้

นักสังคมสงเคราะห์สังกัดกรุงเทพมหานคร 4 คน

นักสังคมสงเคราะห์ผู้รับรางวัลดีเด่นในเขตกรุงเทพมหานคร

ซึ่งไม่ได้สังกัดในกรุงเทพมหานคร 2 คน

เนื้อหาในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การเห็นแบบอย่างทางสังคมทัศนคติต่อการทำงาน ควบคุมตนเองของสังคม การควบคุมตนเอง แรงสนับสนุนทางสังคม

นอกจากนี้ยังใช้การสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือในการศึกษาร่วมด้วย โดยตั้งประเด็นที่สังเกต ดังนี้

5. ลักษณะด้านภูมิศาสตร์ ได้แก่ ตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยงาน และขนาดของหน่วยงาน

6. ลักษณะด้านประชากร ได้แก่ จำนวนผู้ร่วมปฏิบัติงานภายในหน่วยงาน

7. ลักษณะด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจบริเวณที่ปฏิบัติงาน ที่ตั้งหน่วยงาน

8. ลักษณะด้านสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักสังคมสงเคราะห์กับเพื่อนร่วมงาน

ซึ่งจากการสังเกตจะทำให้เห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ที่จะมีส่วนสำคัญที่จะอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัดกรุงเทพมหานคร

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical package for the Social Sciences – SPSS for Windows) โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพรรณนา เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นตารางแจกแจงความถี่ (Frequencies) โดยระบุค่าข้อมูลเป็นร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมจริยธรรม เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกนักสังคมสงเคราะห์มาทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิด การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การเห็นแบบอย่างทางสังคม ที่สนใจต่อการทำงาน ควบคุมตนเองของสังคม การควบคุมตนเอง และแรงสนับสนุนทางสังคม

